

ארצות הברית

מאק נגד אייק

בארצות הברית נמשך הויכוח הגדול, שזי- עזע ביותר את המדינה מאז מלחמת-האזרחים הגדולה, לפני למעלה מ-70 שנה. בכמה הכרזות מהדהדות תקף מאק-ארטור את כל מבנה הממשלה הטרומנית, ריסק את משרד-החוץ של איצ'סון, בפעם ראשונה אחרי עשרות שנים התלכדה כל האופוזיציה הרפובליקאית מאחורי דמותו של איש אחד, שהצביח כולו השתחוה לפניו. לא נשאר ספק, כי בבחירות הבאות לנשיאות, בעוד שנה, יופיע דוגלאס

ברית המועצות

תכנית 100 השנה

אחד האנשים המעטים, שהציעו לתוך אפלה זו, היה שומר-ראשו של טיטו, מירקו ילא- דיץ, סרן בשורות הבטחון היוגוסלבי, שליווה את המרשל-הפרטיון בביקורו האחרון בקרמלין, בטרם הפך כופר. לא מכבר פירסם בע- חון שויצ'י את אשר ראה בביקורו זה: — ביום בהיר אחד, באוגוסט 1938, הוכנס אדם נמוך-קומה לחדרו הפרטיים של סטאלין בקרמלין. "שמעתי שאתה יכול להאריך את חיי האדם", אמר לו סטאלין, ד"ר אנאסטאזיאס

בנגוד לאגדות, האופייניות לרוסים, כאילו מרבה סטאלין לשחות, אין הוא שותה כמויות גדולות של אלכוהול, גם אינו משחק בקלפים עד שעות הבוקר. הוא שותה תה חריף, מעשן מקסרת, ומהלך לרב בחדרו. זוהי צורת עבודתו הרגילה: הוא מאזין לדעות המנוגדות, לעתים קרובות, של מקורביו, משיע בהליכה ובקול גרוני עדין את החלטתו, כשהוא מסתכל בהם בעינים עצומות למחצה. כמוכן שלרוב מתקבלת דעתו.

קודש הקדשים של סטאלין גדוש ספרים, כי הוא קורא מספר עצום של דפים מודפסים — גם של סופרים זרים, שספריהם אסורים

הבן יאשא דג'וגאשווילי, הטרופ בלתי ידוע

אבא סטאלין וזבת סבטלאנא, הממפרמנט טוער

הבן ואסילי סטאלין, ההתחלה נאה

מומן בברית המועצות. גם ביתו הפרטי, המכונה "קרמלין קטן", והנמצא כ-70 ק"מ מחוץ למוסקבה, מוקף גדריתל מחושמלים, מלא ספרים. כן נמצא שם אותו סידור של "עינים מאגיות" ועמדות-תצפית של שומרי-ראש, כמו בקרמלין עצמו. אומרים, שהבית רוחט יפה; רק מעטים ראוהו מבפנים. מנהל את הבית גרוזי זקן, הקורא לו "קובה", כבימי נעוריו, והמדבר עמו גרוזינית.

משם נוסע סטאלין בכל יום לקרמלין. המי- כוגית המשוריינת, החסרה מספר, וזהרת במהירות עצומה דרך רחובות העיר, כשה- תנועה נעצרת משני עבריהם כמו בשעה שב- ארצות אחרות נעצרת התנועה, בשעה שמכו- גיות כבאי האש והמשטרה חולפות במהירות. סטאלין האב, עד כמה שידוע, היו לסטאלין רק 3 ילדים: יאשא, שהיה צריך להיות עתה בן 43, ואסילי, בן 30, וסבטלא- נא, בת 26. יאשא לא היה חביב על אביו, נשא לאשה רקדנית, עבד במשרד צנוע בבית- חרושת למכונות, עד שהתגייס ונפל בשבי הגרמני. הוא קרא לעצמו בשם דג'וגאשווילי, ואיש אינו יודע מה היה סופו. כדבריו של סמרקין, אין מוכירים את שמו בפני סטאלין. ואסילי סטאלין התחיל בקאריירה נאה: כיום הנהו גנרל. הוא היחיד, שמוותר להזכירו בעתונות, והוא מחקה את אביו בדיבורו וב- הופעתו, אך אינו אישיות כמוהו, ואין לו כל סיכוי להגיע לגדולה.

לא פגשתי בסבטלאנא, שחונכה יחד עם בתו של מלוטוב. הרבו לדבר על הממפרמנט הסוער שלה, הדומה לזה של אביה, המחבב אותה ביותר מאז מות אמה, אללובנה נא- טאשא, מכיוון שהוא רואה בדמותה זכר לאשתו המנוחה, שהיתה אהובה עליו ביותר, ושהרבה להתגעגע אליה אחרי מותה. "עיני סטאלין". הסידורים לבטחוננו האישי של סטאלין הם כמעט אגזוטיים. איש אינו יכול לנוע בקרמלין, בלא שתעקבנה אחריו עיניהם של שומרי-הראש, צעירים שחונכו במיוחד לתפקיד זה, והקוראים לעצ- מם בגאווה "עיני סטאלין" (סטאלינקי א- טשיי). מיתקנים מיוחדים יוצרים אוזקה מידית, כשעובר על פניהם גוף שלא זוהה. הקהל רואה את סטאלין רק בשני מקומות, ממרחק רב מאד: בככר האדומה ובתא התי- אטרון בולשוי. לעולם אין הוא נושא נשק. מלוטוב אינו יוצא, בלא שהיה בכיסו אקדחו הזעיר המפורסם, הדומה לצעצוע, שהנו נשק מרוק ומסוכן ביותר. גם שאר חברי הפוליש ביקרו ידועים כצלפים, אולם סטאלין שונא נשק חם, וסומך אך ורק על "עיניו", אשר כל אחד מהם נשבע למות לפני שיאונה רע למנהיגם.

צעירים אלה קיבלו חינוך מיוחד ומקיף: אימונים גופניים, אימוני נשק, והם אנשים שנבחרו בגלל דרגת אינטליגנציה גבוהה.

שיוכל לנוח בשעת העבודה. באמצע פגישתו עם טיטו, כעבור שעתים שיחה, אמר פתאום: "מצטער, עלי לשכב מעט. הוראת הרופא. אני אום זקן, ועלי לחסוך את כוחתי". משמעת עצמית זו הראתה את תוצאותיה. בהתחשב בגילו, מפליאה הופעתו של סטאלין ברענונות, יוצרת רושם, שעוד ישנם בו אוצרות עצומים של כוח וממפרמנט אדיר. שערותיו הלבנים, ואף דללו מעט, אולם קומתו זקופה.

אמונתו שגייע ל- גיל 100, ושיוסיף ל- הנהיג את ארצו לפי- חות 10 שנים נוס- פות, חדרה גם ללי- בות האנשים שב- סביבתו. אין אומר בגלוי, אולם כמה פעמים רמזו לי, ש- אין זו תופעה בל- תירגילה בין בני העם הגרוזי להגיע לגיל זה.

בנין הקרמלין, וסטאלין המצויר קול גרוני עדין, עינים עצומות למחצה

סטאלין הפך אמן בכל הגזע לחסכון כוחותיו. כשמת רובלט, העיר לאנשו, כי "לוא חסך את כוחותי, היה חי גם היום". כשהוזמן לבקר בארצות-הברית, ענה: "אני * הקרמלין נבנה במאה ה-15, כיתר המב- צרים, שהוקמו באותה תקופה בלב מספר מערי רוסיה הגדולות. הקרמלין במוסקבה: מקום הכתרת הצארים וקברותיהם. הבנין היחיד במוסקבה, שלא נהרס בשרפה הגדולה בימי כיבוש נפוליון.

פרנקל, רופא יהודי, שרכש לו שם במחקר הביולוגי, גימגם את תשובתו: "לא, אני רק חוקר... אנחנו בשלב הראשון... לא הייתי טוען...". מאז הפך ד"ר פרנקל פרופסור פרנקל, רופאו הפרטי של סטאלין. בקרמלין מרבים לדבר על "תכנית 100 השנים" של סטאלין. על חייו הכפופים להוראות הרופא. בראש וראשונה יעץ פרנקל לסטאלין לכל יחל בעבודה לפני שעה 6 בערב. מכאן בא

כינויו של סטאלין בפי עובדי הקרמ- לין: "פועל הלילה" (גוסטוי ראבוט גיק"). מדינאים ושג- רירים זרים נאלצים, לעתים קרובות, לח- כות עד השעות ה- קטנות של הבוקר, כדי להתקבל אצלו לראיון. גם אורחיו הפרטיים אינם רואים אותו לפני 7 בערב.

בנין הקרמלין, וסטאלין המצויר קול גרוני עדין, עינים עצומות למחצה

כדבריו של טרומן ביצבצה שאלה אחרת: מה יקרה בברית-המועצות ברגע שימות סטא- לין, בן ה-72? האם לא יתמוטט המשטר ב- מלחמה סנימית אכזרית. כך התרכזה שוב תשומת הלב על דמותו של איש-המסתורין בקרמלין, שחיוו הפרטיים ומצב-בריאותו שרויים באפלט בטחון עמוקה. אך הוא לא הגיב במלה אחת על הויכוח הגדול, אשר יק- בע את דרכי-המלחמה של האמריקאים נגד ברית-המועצות.

מאק-ארטור כמועמד הרפובליקאים. ההתלהבות הגדולה, שאפפה את הגנרל החוזר, היתה פרי האכזבה הכללית מתוצאות המלחמה בקוריאה, הוראות בעיני האיש ברחוב כאשמת הממשלה. על אף האכזרות הגדולה, שלא פסחו אפילו על עיירה אמרי- קאית אחת, לא נראה סוף למלחמה. דעתו של מאק-ארטור, שאפשר לסיים את המלחמה ע"י הנחתת המלומה מוחצת על ראש הסינים, בסין עצמה (העולם הזה 703), עשתה רושם כביר.

לעומתם מנסים הדימוקרטיות למצוא להם איש, שילחיק את דמיון ההמונים כמו יריבם הגדול. הארולד טטאסון, מגדולי המדינאים האמריקאים, הציע מועמד משלו: להעמיד מול "הגנרל של המזרח" את "הגנרל של המערב"; מול "מאק", גיבור הפאציפיק, את אייק", גיבור העולם האטלנטי. שני הגנרלים קיצונים במידה שווה בשנאתם אל ברית-המו- עצות, אך בה בשעה שמאק-ארטור סבור, כי ההכרעה תפול במרוח, מאמין אינונאוור, כי הגורל יוכרע באירופה.

אולם טרומן טרם אמר נושא, רמו כי יציע מועמדותו בשנית, כדי לדרוש צדק היסטורי גילה איפה תיפול, לדעתו, ההכרעה: בברית המועצות עצמה.

אמר טרומן: המעצמה הקומוניסטית חלשה בעצם מבנה. הוא לא התכוון למשך: זה עתה פירסמה ברית-המועצות את תוצאות תכנית החומש האחרונה, שהוגשה לפני המועד שנקבע. המספרים, ששיכנעו גם את המומחים של המערב, מוכיחים כי ברית-המועצות הר- בירה את בריטניה ברוב שטחי התעשייה, תפסה את המקום השני, אחרי ארצות-הברית, בתעשיית הפלדה.

בדבריו של טרומן ביצבצה שאלה אחרת: מה יקרה בברית-המועצות ברגע שימות סטא- לין, בן ה-72? האם לא יתמוטט המשטר ב- מלחמה סנימית אכזרית. כך התרכזה שוב תשומת הלב על דמותו של איש-המסתורין בקרמלין, שחיוו הפרטיים ומצב-בריאותו שרויים באפלט בטחון עמוקה. אך הוא לא הגיב במלה אחת על הויכוח הגדול, אשר יק- בע את דרכי-המלחמה של האמריקאים נגד ברית-המועצות.

* בינתיים פירסמה המפקדה האמריקאית פירוט אבידות הקומוניסטים, המוכיח מה ירד ערכה של הקליעה בשדה הקרב המודרני. רק 22% מהרוגי הקומוניסטים נפלו קרבן אש הונשק הקל, וגם הם ברובם מאש אוטומטית מקרית (מקלעים, תת-מקלעים, רובים אוטו- מטיים). 60% נהרגו ע"י תותחים ומגרמות, 10% ע"י פצצות וראקטות, 8% ע"י נשק אחר.